

Vlaanderen
is milieubewust

Aanleg van een minivijver

Andere werkfiches uit deze reeks zijn:

- ⑤ Een bloemetje voor jou, omdat ik ... Maak je eigen bloemenweide.
- ⑤ Knus en gezellig. Creëer een zithoek in je tuin.
- ⑤ Kriebel- en krabbelbeestjes. Bouw je eigen insectenhuis.
- ⑤ De natuur als gezelschap. Gezelschapsspelen met natuurlijke materialen.
- ⑤ Huisje, tuintje, boomhutje? Maak zelf een (boom)hut.
- ⑤ Tarzan, puur natuur. Maak zelf avontuurlijke speeltuigen.
- ⑤ Een huisje voor de geluksvogel. Maak zelf een nestkastje voor de koolmees.
- ⑤ Levende bouwsels. Maak zelf een wilgenhut.
- ⑤ Er zit muziek in de natuur... Maak muziek met natuurlijke materialen.
- ⑤ Een tuin om van te smullen. Creëer een eetbare tuin.
- ⑤ Water brengt leven in je tuin. Aanleg van een natuurlijke vijver.
- ⑤ Joepie, het regent. Aanleg van waterspeeltjes in je eigen tuin.
- ⑤ Symbolen & fantasie. Maak zelf je totempaal.

De fiches zijn te downloaden op <http://milieueducatie.lne.be>. Klik onder het luik "thema's" op "vergroening" en klik verder op "spelen in de tuin". Je vindt er ook de contactgegevens van de provinciale NME-diensten die de fiches mee verspreiden.

Om van te watertanden

Aanleg van een minivijver

Niet iedereen heeft de plaats, de tijd of de middelen om een vijver aan te leggen in de tuin. Toch klinkt niets zo rustgevend als kabbelend water, is niets zo sierlijk als enkele drijvende waterlelies. Miniatuurvijvers zijn de ideale oplossing. Iedere pot, schaal, vat of ton die waterdicht is, kan gebruikt worden als minivijver.

Ook in een kleine tuin of op een terras kan je dus spelen met water. Kinderen zijn gefascineerd door water. Het kan hen uren waterpret bezorgen.

Elke minivijver ziet er anders uit. Laat je inspiratie en creativiteit volop werken en ga aan de slag. In deze fiche vind je tips en suggesties voor de aanleg.

Bootje varen

Met eenvoudige materialen kan je zelf een bootje maken.

Ga creatief aan de slag. Gebruik hierbij vooral materialen die je voorhanden hebt.

Algemene tips

Locatie

- Omdat het kleine watervolume in een minivijver snel opwarmt, kan je de potten het beste op een niet al te zonnige plek plaatsen, in de halfschaduw is het beste.
- Je kunt de potten ingraven. De randen werk je dan weg met overstekende stenen, keien of hout. Het voordeel van een dergelijk ingegraven minivijver is dat hij minder snel opwarmt en bevriest. Het voordeel van een niet-ingegraven minivijver is dat je hem kan verplaatsen afhankelijk van de stand van de zon.

Gebruik recyclagematerialen

De mogelijkheden zijn legio: tonnen, vaten, gieters, terracotta potten, geglazuurde keramieken schalen, metalen emmers, zinken teilen, halve houten vaten of voorgevormde kunststofvijvertjes, een oude kunststof cementkuip of zelfs een oude gootsteenbak. Natuurlijk moeten de potten waterdicht zijn.

Minivijver in de winter

- Door zijn beperkte volume kan een minivijver snel bevriezen.
- Als je de potten in de winter buiten laat staan, let er dan op dat ze vorstbestendig zijn en kies dan voor winterharde plantensoorten.
- Je kan je minivijver ook laten overwinteren op een vorstvrije plaats, door de planten in een emmer te zetten of de volledige minivijver naar binnen te verplaatsen.

Vul met water en planten

Een minivijver is best minimaal 50 cm diep.

- Je vult hem met regen-of bronwater. Leidingwater is niet geschikt. Doe 20 à 30 cm lichte aarde in de bak en plant er enkele waterplanten in.
- Je kunt allerlei soorten waterplanten in de minivijver laten groeien.

Kies waterplanten die niet te groot worden en niet te snel groeien. Voorbeelden zijn watermunt, waterdrieblad, grote en smalle waterweegbree, moerasspirea, aardvederkruid, witte waterlelie....

Milieutip:

Kies voor inheemse soorten.
Exotische soorten hebben geen natuurlijke vijanden.
Sommige woekeren zo dat er zelfs vijverbewoners sterven.

Een minivijver is aantrekkelijk voor dieren, vooral kleine dieren en insecten zoals sierlijke waterjuffers, libellen, mooie waterkevers, het bootsmannetje en andere waterwantsen. Om vogels te laten badderen, kan je 1 of 2 cm onder het wateroppervlak een bordje zetten.

Diepteverschillen

- Verschillende plantensoorten hebben ieder een eigen diepte nodig. Daarom moet je diepteverschillen aanbrengen in de minivijver. Dit kan bijvoorbeeld door stapels bakstenen in de minivijver aan te brengen. Daarop worden de planten met hun pot geplaatst. Uiteraard is dit alleen mogelijk als je pot voldoende diep en ruim is.
- Een minivijver trekt dieren aan. Vogels komen er drinken en baden. Misschien is er zelfs wel een kikker zo gecharmeerd van jouw minivijver dat hij deze als vaste woonplaats kiest.
- Via een stuk steen of hout kunnen de waterdieren vanuit je minivijver op het droge te klimmen.

Onderhoud

- Voeg regelmatig water toe aan de minivijver. Vooral in de zomer kan het water snel verdampen.
- De waterplanten kan je in toom houden door ze regelmatig te snoeien en uit te dunnen, hierdoor blijft hun groei goed op gang wat goed is voor de waterkwaliteit.
- Je geeft je minivijver best eens per jaar, in de nazomer of herfst, een grote schoonmaakbeurt. Je haalt de minivijver voor de helft leeg, wast alle stenen (schrobben zonder producten), ontdoet de bodem van organisch afval en vult hem opnieuw met regenwater. Zorg er wel voor dat de waterdierpjes de poetsbeurt overleven door de planten steeds in water te plaatsen.

Extra tips

- Stapsgewijze uitleg met foto's van waterornament op <http://www.tuinkrant.com/artikel/zo-maak-je-een-waterornament-uit-het-boek-tuinieren-kim-wilde>
- Handleiding "Vergroening van de schoolomgeving: technische handleiding voor een groene school" (WWF en Velt)
- 366 tips voor de biodiversiteit. Het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen
- Voor ideeën, inspiratie en meer info over speelnatuur raden we aan zeker een kijkje te nemen op www.springzaad.nl, een open netwerk dat zich inzet voor meer ruimte voor kinderen en natuur.

Colofon

Vlaamse overheid
Departement Leefmilieu, Natuur en Energie
Afdeling Milieu-integratie en –subsidïeringen
www.milieueducatie.be

Redactie

Muriel Geldhof, met medewerking van het educatief team van
NEC de Vroente (www.devroente.be) en het NMEC de Helix (www.dehelix.be)

Opmaak

Diane De Smet

Afbeeldingen

www.springzaad.nl (cover + bootjes),
www.knnv.nl / Anneke Nunn (houten vaten),
Paul Brentnall (badderende vogels), persoonlijk archief

Bronnen

http://www.schonevijver.nl/contents/nl/d149_mini-vijver-maken.html,
www.milieucentraal.nl, NMEC DE Helix – Geraardsbergen – www.dehelix.be,
boek "366 tips voor de biodiversiteit" Koninklijk Belgisch Instituut voor
Natuurwetenschappen.

Verantwoordelijke uitgever

Jean-Pierre Heirman,
Secretaris-generaal, Departement LNE

DEPARTEMENT
LEEFMILIEU,
NATUUR &
ENERGIE

Koning Albert II-laan 20, bus 8
1000 BRUSSEL
info@lne.be - www.lne.be